

صفحه مناجات با صدای بنان

بررسی نغمه های دینی و آواهای مذهبی، همواره به عنوان اصلی ترین ریشه موسیقی معاصر، مورد توجه پژوهشگران موسیقی بوده و از زوایای گوناگون تاریخی، اتنوموزیکولوژی و موسیقی شناسی به آن پرداخته می شود.

قرائت قرآن کریم و زیبایی شناسی موسیقایی پان، نقطه آغاز این توجه بوده و به لحاظ نظری و عملی آن، عمری هزار و چهارصد ساله دارد. شاخه هایی چون اذان، دعا و مناجات تا تعزیه، وعظ و روضه خوانی از این ریشه نشات گرفته و با بهره گیری از روح نواز و اثرگذار بودن زیبایی و هنر، کاربردی اجتماعی و هویتی فرهنگی یافته و بخشی از تاریخ هنر در همه کشورهای اسلامی را ساخته اند.

یکی از اولین صفحه های ۷۸ دور شرقی که در سال ۱۸۹۹ میلادی در لندن ضبط شده و با شماره 10005 به عنوان اولین صفحه عربی در "فهرست مشرقی" صفحه های ۷ اینچی با لیبیل ای. برلینرز درج گردیده، تلاوت آیاتی از قرآن کریم با صدای یک هندی مسلمان بنام "حبیب احمد" است. (نک: کی نیر. مایکل، ضبط شده های فارسی کمپانی گرامافون ۱۸۹۹ تا ۱۹۳۴، ص ۲۹)

این توجه و گرایش در آثار ضبط شده در تمام سرزمینهای اسلامی ادامه می یابد که در نتیجه آن صفحه های متعددی از تلاوت قرآن و نعت رسول اکرم (ص)، در هند، مصر، سوریه، عراق و پاکستان بر روی لیبیلهای گوناگونی گزارش شده یا در دسترس می باشد.

نگارنده در مقاله "نغمه های آسمانی در صفحه های ۷۸ دور فارسی" (صفحه سنگی، شماره ۱، ص ۲۳) کوشیده است تا مسیر این رودخانه خروشان فرهنگی-هنری را در بستر تکنولوژیک صفحه های سنگی در ایران و برای دوره ای ۶۰ ساله، مورد یادآوری قرار دهد که در آن با استناد به لیبیل صفحه ها، پیشگامی "جناب دماوندی" را با ضبط صفحه اذان و مناجات در سال ۱۲۹۱ شمسی- که لیبیل آن روی جلد صفحه سنگی شماره ۵ به چاپ رسیده است- گزارش کرده و در ادامه مسیر، ضبط صفحه مناجات با

صدای طاهرزاده درتفلیس در سال ۱۲۹۳ شمسی، اذان و مناجات با صدای تاج اصفهانی در سال ۱۳۱۸ در سوریه، اذان و مناجات با صدای سعادت‌مند قمی و نهایتاً صفحه های قرآن، اذان و مناجات از سید جواد ذبیحی را مستندسازی نموده است.

نکته تازه یافته ای که دارای جذابیت و اهمیت ویژه ای در همین راستاست دسترسی به صفحه ای از غلامحسین بنان می باشد که علیرغم اطلاعات فراوان و گسترده از آثار بنان. در هیچ ماخذی مورد اشاره قرار نگرفته است. اطلاعات دو روی این صفحه که دارای لیبل هیز ماسترز ویس سبز رنگ و شماره کاتالوگ RR 49 می باشد، به شرح زیر می باشد:

روی اول: شماره قالب OHB. 1125 مناجات بنان
 روی دوم: شماره قالب OHB. 1126 مناجات پاک یزدانا بنان

صفحه مورد بحث در سال ۱۳۲۶ شمسی در تهران ضبط شده و جزو آخرین سری از صفحه های فارسی دارای لیبل هیز ماسترز ویس بوده و در انگلستان تولید شده اند. یادآور می شود تمامی آثار ضبط شده از بنان بر روی صفحه های سنگی، متعلق به همین سری می باشند. علاوه بر استنباط فارسی بودن این مناجات از متن لیبل که وجه تمایزی با سایر مناجاتهای سابق- الذکر است، نکات قابل توجه دیگری نیز در بررسی محتوایی این اثر وجود دارد که تنها با در دسترس بودن شنیداری آن می تواند مورد بحث و مذاقه قرار گیرد.

